

13 ביולי 2020

לכבוד
תמר הכהן-תירוש, עו"ד
קמ"ד יחידות מבצעיות, יועמ"ש מטא"ר
משטרת ישראל
במייל: yoamash_tamar@police.gov.il

שלום רב,

הנדון: הפרה שיטתית של חובת ענידת תגי זיהוי
סימוכין: מכתבנו מיום 21.7.19 ובמייל מיום 26.9.19, תשובתכם מיום
15.8.19 ובמייל מיום 4.11.19

1. הריני לפנות אליך שוב בעניין הפרה שיטתית ונמשכת של החובה לענוד תגי זיהוי על ידי שוטרים. בהמשך להתכתבות שבנידון, ולאור עדויות רבות שאספנו מהתקופה האחרונה על הפרות חוזרות ונשנות של חובה זו, ראוי שתבחנו מחדש את הטיפול בתופעה. דווקא בתקופה זו שבה שוטרים עסוקים באכיפת הוראות הקורונה ונמצאים בחיכוך יומיומי מוגבר עם האזרחים, יש להקפיד ביתר שאת כי שוטרים יהיו מזוהים בעת הפעלת סמכויותיהם. **נבקשך לרענן בדחיפות את הנהלים, לפעול באופן מערכתי למיגור התופעה ולהעביר את המקרים המצורפים לפניה זו לבחינת מחלקת המשמעת.**
2. בתשובות שבסימוכין ציינת, כי הופץ מכתב בקרב שוטרי משטרת ישראל שמטרתו לחדד את ההנחיות בנוגע לחובה להזדהות ולהשתמש בתגי שם וכי המשטרה פועלת להתאמת כל פרטי הלבוש להוראות החוק על מנת שניתן יהיה לענוד תג זיהוי על כל פרטי הלבוש המשטרתיים. כמו כן, ציינת כי המקרים שהוצגו על ידנו הועברו ליחידה לתלונות הציבור במשטרה לצורך בדיקה.
3. לאור הישנות התופעה והיקפה, ברור כי אין די בנעשה עד כה. דרושה תגובה כלל-מערכתית שתכלול הן תגובה משמעתית ראויה, והן חידוד ההנחיות והכשרה מתאימה לשוטרים הנמצאים בשטח. נדגיש כי **אין מדובר במקרים יחידים או ספוראדיים, אלא בתופעה נרחבת של הפרה שיטתית של חובה הקבועה בחוק, ואנו סבורים כי כך גם יש להתייחס אליה.**
4. מהעדויות שאספנו בחודשיים האחרונים עולה, כי שוטרים מפעילים סמכויות אכיפה משמעותיות דוגמת שימוש בכוח, מעצר, עיכוב ופיזור התקהלות כאשר הם אינם מזוהים באופן גלוי. מהעדויות עולה כי קימות שתי תופעות מרכזיות:
  - א. **תג הזיהוי מוסתר על ידי שכפ"צ, מעיל אופנוע וכדומה:** החובה לענוג תג זיהוי חלה במלואה גם על שוטר שעוטה על מדיו שכפ"צ או מעיל וכן על שוטר המרכיב קסדת אופנוע. נקודה זו הובהרה גם על ידך בתשובה לפנייתנו: "במידה ושוטרים אלה

לובשים אפוד המסתיר את תג השם, עליהם לענדו על גבי האפוד". מהעדויות המצ"ב ברור, כי חובה זו לא ממומשת לעיתים קרובות. יש להבהיר לשוטרים כי החובה לענדו תג זיהוי חלה עליהם ללא קשר לפריטי הלבוש שלהם. ככל שקיימים פרטי לבוש שלא הותאמו עדיין לחובה זו, על המשטרה לפעול בדחיפות להתאמתם על מנת שניתן יהיה לענדו עליהם תג זיהוי. [ראו סעיפים 1,2,5,6,8,11,13 לנספח]

ב. **שוטרים בבגדים אזרחיים עם כובע משטרתי אך ללא תג זיהוי**: כפי שניתן לראות בתמונות המצורפות למכתב זה שוטרים בלבוש אזרחי מפעילים סמכויות אכיפה כשאינם עונדים כל אמצעי זיהוי, **וזאת לאחר שכבר הזדהו כשוטרים וחבשו כובע משטרתי**. כך לדוגמא ביום 4.5.20 במהלך הפגנה נגד תקנות הקורונה עצרו שוטרים מפגין כשהם בלבוש אזרחי עם כובע משטרה וללא כל תג על בגדיהם (ראו סעיף 12 לנספח). כך גם בהפגנה בכיכר רבין ביום 6.6.20 פעלו שוטרים בלבוש אזרחי ללא כל תג זיהוי (ראו סעיף 9). תופעה זו חזרה גם ביום 9.6.20 בהפגנה בירושלים שם שוטרים בלבוש אזרחי השתתפו בפיזור הפגנה כשאינם עונדים תג זיהוי (ראו סעיף 8).

5. בנוסף לאמור לעיל, לעיתים שוטרים במדים רגילים לגמרי אינם עונדים כל תג זיהוי, כפי שעולה מסעיף 3 לנספח וכן מהסרטון בסעיף 6. דבר זה חורג באופן חד-משמעי מהחובה הברורה בחוק. עוד עולה מהעדויות כי במקרים רבים שוטרים מסרבים להזדהות כאשר מבקשים מהם שוב ושוב וזאת ללא כל הצדקה ובניגוד לקבוע בחוק ובפקודת מטא"ר "חובת שוטר להזדהות בפני אדם מן הציבור" (להלן – "הפקודה") (ראו סרטונים בסעיפים 3 ו-6 במסמך המצורף)

6. אכן ישנם מקרים בהם שוטרים רשאים לפעול באופן סמוי על מנת שלא לפגוע בביצוע סמכויותיהם או שלא לפגוע בביטחונם האישי. אך כפי שקובעת הפקודה בסעיף 5(ו): **"ככל שחלפו הנסיבות שמנעו את מילוי החובה על השוטר לחזור ולענדו תג זיהוי, מוקדם ככל האפשר"**. כלומר מצב בו שוטר אינו עונד תג הינו **מצב זמני ומוגבל**, ועליו להסתיים ברגע שבו הנסיבות מאפשרות זאת. בתגובתך ציינת כי "על שוטרים הלוברים בגדים אזרחיים אינה חלה החובה לענדו תג שם על גבי בגדיהם האזרחיים, אולם עליהם להציג תעודת המינוי בפני המעוכב/העצור בעת מילוי תפקידם". ברור כי אין חובה לענות תג שם על הבגדים האזרחיים, אולם מרגע ששוטר חבש כובע משטרתי ופועל באופן מזהה כשוטר, עליו לשאת תג שם. כך, לדוגמה, אין כל הצדקה שלא **יוצמד תג שם לכובע המשטרתי של השוטרים הפועלים בלבוש אזרחי**.

7. ככל שעמדתכם היא, כי גם שוטר שפועל בלבוש אזרחי עם כובע משטרתי אינו חייב לענדו תג שם, **עמדה שאינה מקובלת עלינו**, לכל הפחות, על השוטר להזדהות **באופן יזום** בפני האזרח כנדרש על פי הפקודה: "שוטר שאינו לבוש מדים יזדהה בפני אדם מן הציבור... יציין שהוא שוטר, יציין את שמו או את כינויו הרשמי, ויצג את תעודת המינוי שלו – לפני כל אדם שהוא משתמש כלפיו בסמכויות שוטר" (סעיף 3). יובהר, כי מעולם לא נתקלנו בשוטר בלבוש אזרחי שהזדהה מיוזמתו בפני האזרח.

8. כפי שכבר ציינו, חובתו של שוטר להזדהות ולשאת תג שם היא חובה בסיסית וחיונית שתכליתה "להרתיע שוטרים מפני שימוש לרעה בסמכותם". היא נועדה, "לעודד תרבות, לפיה יש דין ויש דיין, גם כאשר מדובר בסטייה מן השורה על ידי שוטר" (ת"א (י-ם) 9653/06 דורון נ' גז (2008)). בהעדר תגי זיהוי אין לאזרחים אפשרות להגיש תלונה למח"ש או לפניות הציבור במשטרה ולא ניתן לברר כראוי תלונות בגין שימוש באלימות או התנהגות בניגוד לנהלים מצד השוטרים. אנו סבורים כי בימים אלו הקפדה על חובה זו היא קריטית ואף תשפר את אמון הציבור במשטרה ותביא לשיתוף פעולה רב יותר.

9. ברור לנו כי המצב הנוכחי, עם התפרצות מגפת הקורונה והשלכותיה הנרחבות, מציב בפני המשטרה אתגרים רבים. אולם דווקא באירועים רגישים של חיכוך מוגבר בין שוטרים לאזרחים בעת פיזור הפגנות, ביצוע מעצרים ושימוש באמצעים, יש להקפיד ביתר שאת על חובת ענידת תגי זיהוי.

10. לאור מצב דברים זה נבקש:

א. להעביר את המקרים המפורטים בנספח למחלקת המשמעת במשטרה לצורך העמדת השוטרים לדין משמעתי במקרים המתאימים. למיטב ידיעתנו, לא נעשה כל שימוש בכלי זה לאכיפת החובה לענוד תגי שם. כמו כן, נבקש לעדכננו באשר לתוצאות הטיפול המשמעתי במקרים המפורטים בנספח כמו גם בקובצי המקרים שהועברו לידיך בעבר.

ב. להוציא הנחיה בעניין זה לכלל השוטרים ולהבהיר באופן מפורט וברור כי החובה לענוד תג שם חלה בכל מקרה וללא קשר לאביזרים שעל גופם או לביגוד שלהם (מעיל אופנוע, שכפ"צ לדוגמה). ככל שישנם חריגים לחובה זו, יש לפרטם.

ג. בתשובתך כתבת כי "פקודות המשטרה ונהליה מגדירים קבוצות חריגות של תפקידים בהם לא חלה חובת לבישת מדים או שמתאפשרת לבישת מדים מסוגים שונים". נבקש כי תפני אותנו לנהלים הרלוונטיים בעניין זה ולמקור החוקי המסמיך שוטרים לפעול בבגדים אזרחיים וללא תג שם.

11. לתשובתך בהקדם נודה.

בכבוד רב ובברכה,

אן סוצ'יו, עו"ד

העתקים:

עו"ד עמית מררי, המשנה ליועמ"ש לממשלה (פלילי)
עו"ד גבי פיסמן, מחלקת ייעוץ וחקיקה, משרד המשפטים